

reflexion

Förändrade förutsättningar

»Intressanta studier, ofta direkt eller indirekt finansierade via skattemedel, befinner sig bakom digitala betalväggar.«

De vetenskapliga tidskrifterna har precis som dagspressen sina rötter i, och utgifter och inkomster knutna till, traditionellt tidningsmakeri. Från gåspenna via tryckpress till läsplattor – teknisk utveckling i stort och smått förändrar spelplanen. Annonsmarknaden är, på gott och på ont, inte vad den en gång var. Kostnaderna för distribution är alltjämt höga. Varje ord kostar.

Affärsmodellerna förändras nu i rasande fart, också inom fältet för vetenskaplig publicering. Med digital distribution minskar kostnaden för att nå läsarna dramatiskt. Internet erbjuder möjligheten att få spridning av vetenskapliga rön som tidigare endast nådde en begränsad skara.

Också förutsättningarna för själva artikelmakandet har förändrats. Varje ord kostar alltjämt, men inte på samma vis som förr. På nätet finns ingen teckenbegränsning, möjligheter ges att länka in annan kunskap i texten, antalet läsare som kan idka peer review är långt större än förr.

Slutprodukten är inte längre en artikel – publicering är i stället inledningen på en aldrig helt avslutad process.

Eller, så skulle det kunna vara. Men det blir svårare och svårare att navigera i den vetenskapliga världen utan användarnamn och lösenord. Intressanta studier, ofta direkt eller indirekt finansierade via skattemedel, befinner sig bakom digitala betalväggar. Inte tillgängliga för den intresserade allmänheten, utan för den redan initierade kärnan.

Läkartidningen har ett öppet arkiv, digitalt tillgängligt och sökbart för vem som helst. Det är något vi är stolta över!

Anne Brynolf
tf medicinsk redaktionschef
anne.brynolf@lakartidningen.se

Foto: Science Photo Library/IBL Bildbyrå

Snabbtest för diagnostik av malaria är ett värdefullt hjälpmedel i både endemiska och icke-endemiska områden. Två test har utvärderats. **KLINIK OCH VETENSKAP** Sidan 2087

signerat

2071 »Döden, döden!« Marie Wedin

reflexion

2067 Förändrade förutsättningar
Anne Brynolf

It debatt

2072 Etiskt tillstånd bör ges för forskning på svårt sjuka äldre Niklas Ekerstad

2073 Apropå! Redovisning av intressekonflikter i forskning Databas för jäv – enkel och öppen för alla! Peter M Nilsson, Peter Olsson

aktuellt

2074 Här utbildas i att agera snabbt när patienten blir sämre

2075 »Det nya med TUB är paketeringen«

2076 »Leder till ett tryggare sätt att arbeta«

2077 Rött = läkare på Akademiska

2078 Oenighet om förbundets AT-policy

2079 Motioner i urval

2080 SLF blir etableringslots

Förbundet släpper greppet om Kompetensportföljen

medicinsk kommentar

2082 Att fråga kvinnor om våldsutsatthet måste bli rutin Anna Berglund, Gun Heimer

nya rön

2083 Svärtdiagnostiserad sjukdom efter fästingbett Thomas G T Jaenson

Fler drabbas av bröstcancer
Anders Hansen

2084 Ny fästingöverförd sjukdom
Thomas G T Jaenson

2085 God effekt av SSRI och KBT vid

Ligamentskador i handleden är mycket vanliga och missas lätt på grund av bristande kunskap och erfarenhet samt svårigheter i diagnostiken, eftersom de oftast inte syns på röntgen. Sidan 2096

Se artikeln för beskrivning av bild. Liten bild (Mia Colliander), foto: Ann-Sofi Rosenkvist

tvångssyndrom hos barn och ungdomar *Anders Hansen*

Undvik kombination trimetoprim-sulfametoxazol och spironolakton *Karin Sundström*

Klinik och vetenskap

2087 Originalstudie Snabbtest för malaria – bra komplement till mikroskopi. Hög sensitivitet för Plasmodium falciparum hos svenska resenärer *Ulf Bronner, Lillemor Karlsson, Birgitta Evengård*

2090 Klinisk översikt Behandling av myelom när högdoskemoterapi inte är möjlig. Nya läkemedel – alternativ för äldre patienter *Håkan Mellstedt, Peter Gimsing, Anders Waage*

2096 ABC om Handledens ligamentskador – diagnostik *Jonny Andersson, Peter Axelsson*

debatt och brev

Foto: Colourbox

2102 Rätt information om fosterrörelser räddar liv *Ingela Rådestad*

2103 Kan vi lära av Nederländernas sjukvårdsreform? *Sven-Eric Bergman*

2104 Inför avdragsrätt för gåvor till forskning *Margareta Blombäck*

Mer debatt på Lakartidningen.se

kultur

2105 Ramstedts metod – bäst i hundra år *Jan F Svensson, Anna Svenningsson, Hussein Najj*

webbfrågan:

Har vårdvalet slagit undan fötterna för allmänmedicinsk forskning?

Se LT Debatt nr 41, sidan 2004.

Foto: Thomas G T Jaenson

NYA RÖN Mindre skogsmus. Potentiell bärare av Candidatus Neoehrlichia mikurensis, en fästingöverförd bakterie som har kopplats till allvarlig sjukdom hos människor. Sidan 2083

2106 lediga tjänster

2108 platsannonser

2121 meddelanden

2122 information från läkarförbundet

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

mest läst på Lakartidningen.se

Mest lästa artiklarna på Lakartidningen.se de senaste två veckorna:

1. Socialstyrelsen byter spår för läkarnas specialitetsindelning (nr 41, sidan 2035)
2. Läraryrket – inte ett kall men en genväg till ökad fritid (nr 41 sidan 2005)
3. Socialstyrelsen river upp specialitetsstrukturen (nr 41, sidan 2008)

TIPSA LÄKARTIDNINGEN

Har du ett nyhetstips – ta kontakt med redaktionen! Mejla till: tipsa@lakartidningen.se
Tala om ifall du vill vara anonym!

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Lakartidningens stab vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Tf medicinsk redaktionschef
Arne Brynolf 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren, doktor (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik och gynekologi)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhjelm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering) 08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering) 08-790 34 83

Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lovtrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närild (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering) 08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering) 08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator) 08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pren@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

